

1 A Egalia

2 I Stockholm er der en temmelig usædvanlig statslig daginstitution for børn fra et til seks år. Egalia
3 hedder den, og som navnet antyder, praktiseres der kønsneutral pædagogik. Børnene hører aldrig
4 ”Kom drenge! Nu spiller vi fodbold!” Eller ”Kom piger! Nu danser vi ballet!” I Egalia lyder det
5 sådan her: ”Kom nu, venner, nu leger vi!” Og det er både mandlige og kvindelige pædagoger, der
6 spiller fodbold og danser med børnene.

7
8 Lederen Lotta Rajalin forklarer, at institutionen vil væk fra stereotyperne, primært fordi de er
9 udemokratiske. Børnene skal have samme muligheder, rettigheder og forpligtelser. De skal have
10 lige mulighed for at være vilde og generte og skøre og følsomme. Og de skal alle sammen have lov
11 til nogle gange at være kvindelige og andre gange mandlige. På alle områder bliver der arbejdet for
12 at modvirke cementeringen af stereotype kønsroller. Lige fra valg af legetøj og børnebøger til den
13 måde, børn og voksne bliver mødt på.

14
15 Alle de lege, der har med roller og fantasi at gøre, foregår i ét rum, og konstruktionslegene foregår i
16 et andet. I begge rum leger drenge og piger sammen. I rollelegerummet betyder det, at det lige så
17 godt kan være drengen, der mader babyen, og pigen der kører på motorcykel, som det kan være det
18 omvendte. I konstruktionslegerummet er der samlet en blanding af dyr, motorcykler, biler, dukker,
19 togbaner og klodser, så børnene kan bygge og skabe og kombinere, som de vil.

20
21 Den kønsneutrale pædagogik præger også sproget i institutionen. Det er ikke kun ”drenge” og
22 ”piger”, der er udskiftet med ”venner”. Pædagogerne har også udskiftet ”han” eller ”hun” med det
23 kønsneutrale ”hen”. Det sker for eksempel, når de læser op for børnene. Når det gælder bøger,
24 bliver klassikere som *Snehvide* og *Askepot* valgt fra til fordel for litteratur, der afspejler moderne
25 familieforhold.

26
27 Lotta Rajalin forklarer, at børnene skal føle sig repræsenteret i de tilbud, institutionen giver dem.
28 Hun giver som eksempel, at et adopteret barn af en enlig forælder aldrig vil føle sig hjemme, hvis
29 man altid kun hører historier, der handler om familier, der består af far, mor og børn. Et andet
30 eksempel er de dukker, børnene leger med. Der er drengedukker og pigedukker, ligesom der er
31 mørkhudede, asiatiske og hvide dukker, for i Egalia er der børn med rødder i mange dele af verden.

32
33 Egalia har været meget i medierne og de pædagogiske principper har mødt kraftig kritik fra mange
34 sider. De fleste kritikere har argumenteret med, at piger og drenge er forskellige, og at det er
35 naturens orden. Nogle kritikere påstår, at Egalia vil lave drenge om til piger og omvendt, og nogle
36 tror, at Egalia gør børnene homoseksuelle.

37
38 Egalias leder forklarer, at de hverken forsøger at ignorere eller modificere de biologiske
39 kønsforskelle. De er der bare. Mænd har anlæg for at få større muskler end kvinder. Kvinder kan
40 føde børn. Alt det ved børnene godt, så det behøver man slet ikke fokusere på. ”Vi fjerner ikke
41 kønnet. Vi forbinder det bare ikke med forskellige funktioner eller karaktertræk. Vi siger ikke ”Nu
42 kommer VVS-manden”, for han kunne lige så vel være en hun.”, siger Lotta Rajalin.

43
44
45
46
47

1 **B Legetøj og køn**

2 Lego Friends adskiller sig fra Legos andre legetøjsserier ved at være specifikt designet til piger.
3 Koncernen havde i årevis ønsket at få flere piger til at lege med Lego. Det blev besluttet at lave en
4 ny serie pigelegetøj, hvor produktudviklingen skulle baseres på research og analyser af pigers
5 måder at lege på. Inden Lego Friends blev sendt på markedet, var det nye koncept over en periode
6 på fire år blevet testet på i alt 800 piger i alderen fem til otte år. I koncernen var man stolte over at
7 have lavet så godt og grundigt et forarbejde.

8
9 Men Lego har absolut ikke grund til at være stolt, hvis man spørger de mange bloggere, feminister,
10 kønsforskere, pædagoger, sociologer og psykologer, der har reageret meget negativt på Lego
11 Friends.

12
13 Kort tid efter at Lego Friends var blevet lanceret i USA i december 2011, havde protestgruppen
14 Spark Movement samlet 50.000 underskrifter mod det nye legetøj og markedsføringen af det. Spark
15 Movement mener, at Lego Friends taler ned til piger, og at det pigebillede, der præsenteres i seriens
16 forskellige æsker er sexistisk og stereotyp. Lad os åbne æskerne og se, hvad det er, der har gjort
17 folk så vrede!

- 18
- 19 • Farverne er nye i Lego-sammenhæng: Der er nemlig masser af lilla, pink og turkis.
 - 20 • Der er fem "hovedpersoner". De er alle piger, de er veninder, og de har navne. De er højere
21 og har mere naturtro former end de sædvanlige lego-minifigurer.
 - 22 • De universer, man kan bygge af elementerne i æskerne, er fx café, skønhedssalon, pool med
23 solbænk, kæledyrsklinik, design-atelier, bageri og artistscene.
 - 24 • Der er masser af detaljerede dimser og ting, som hører til i et køkken, på toiletbordet og i en
25 dametaske, fx hårbørste, læbestift, hårtørrer, køkkenmaskiner, mælkekartoner i køleskabet,
26 salt- og peberkværn, mønter i pungen. Og der er potteplanter og nuttede kæledyr.

27
28 Ifølge Legos danske marketingschef ser Lego Friends sådan ud, fordi analyserne viste, at piger leger
29 anderledes end drenge. Piger "leger" ikke med klodser. De organiserer, designer og skaber miljøer
30 med realistiske ting, som de kender fra deres hverdag. Figurernes skal se naturtro ud, hvis pigerne
31 skal have en følelsesmæssig tilknytning til dem. Sådan lyder altså Legos egen forklaring.

32
33 Da Lego Friends blev lanceret i Danmark, begyndte debatten i de danske medier. Her er et udpluk
34 af de synspunkter, som kom frem:

- 35 1. Når man giver piger og drenge separat pige- og drengelegetøj, fortæller man dem, at man
36 forventer, at de lever op til nogle bestemte kønsroller.
- 37 2. Det er usympatisk og upædagogisk, at Lego udnytter de kommercielle muligheder i det
38 stereotype pigebillede.
- 39 3. Med byggesæt som Lego Friends begrænser man børns mulighed for selv at finde deres
40 kønsidentitet, fordi drenge og piger holdes adskilt fra hinanden i en tidlig alder.
- 41 4. Kritikken er hysterisk. Børn skal have lov til at lege med det, som de ønsker at lege med.
42 Ellers kan vi jo også begynde at overveje, om børn skal have lov til at lege med alle mulige
43 andre ting som fx biler og dukker.
- 44 5. Piger og drenge leger forskelligt, så selvfølgelig skal de have forskelligt legetøj. Drenge
45 bygger fx et tårn af legoklodser og bagefter en flyvemaskine, som flyver ind i tårnet og
46 vælter det. Piger bygger først en indhegning og så begynder de at skabe og organisere et
47 univers derinde.

48
49